Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

з дисципліни

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності 014 Середня освіта (Природничі науки).

Одеса – 2024

Рекомендовано до друку рішенням ученої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 30 травня 2024 року).

Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «Безпека життєдіяльності» / Укладач: Г. О. Дишель. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 50 с.

Рецензенти:

О. В. Бобро, кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Т. В. Гладкій, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Природничі науки). Містять пояснювальну записку, загальні положення, рекомендації щодо організації та форм самостійної роботи студентів, контролю самостійної роботи, тематичний план та зміст дисципліни «Безпека життєдіяльності», питання для самостійного опрацювання та самоконтролю, вказівки до виконання контрольної

роботи, теми контрольних робіт, приклади тестових завдань для рубіжного (модульного) контролю, а також список рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка ……..…… 4
Програма навчальної дисципліни …… 6
Загальні положення ……....…….. 8
Організація та форми самостійної роботи ……..……..…. 9
Методичне забезпечення самостійної роботи ……..… 12
Зміст самостійної роботи дисципліни ……..……....…… 13
Варіант контролю знань і умінь у вигляді тестування ……. 20
Методи контролю …… 45
Рекомендовані джерела інформації ……..…. 50
Для нотаток …….. 51

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни: надати здобувачам освіти уявлення про методи підвищення рівня захищеності життєво важливих інтересів особистості; суспільства та держави від зовнішніх та внутрішніх загрозах; розпізнавання та запобігання захворювань; надання першої допомоги при отруєннях, травмах та нещасних випадках.

Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: разом із вивченням навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» студенти мають опановувати знання з таких навчальних дисциплін, як «Анатомія і фізіологія з основами генетики», «Загальна психологія».

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, мотивувати людей до досягнення спільної мети, адаптуватися до швидких змін умов праці, приймати ефективні обгрунтовані рішення у професійній діяльності.

ПРН 14. Визначати інструменти забезпечення інклюзивного навчання, принципи, форми та методи ефективної підтримки осіб з особливими потребами.

ПРН 15. Організовувати освітнє середовище з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, санітарних правилі норм, протиепідемічних правил; вживати заходів щодо запобігання та протидії булінгу.

ПРН 17. Планувати і здійснювати роботу класного керівника

ПРН 21. Уміти діагностувати власні стани та почуття для забезпечення ефективної та безпечної професійної діяльності, збереження особистого фізичного та психічного здоров’я та здоров’я інших.

ПРН 22. Застосовувати критичне, логічне, алгоритмічне, структурне та системне мислення для розв’язування проблемних ситуацій в освітній, дослідницькій та соціально-суспільній сферах діяльності.

Очікувані результати вивчення дисципліни:

знати:

•причинно-наслідкові зв'язки небезпечних ситуацій та їх вплив на безпеку життєдіяльності людини;

•цілі та завдання щодо безпечної поведінки у повсякденному житті та в різних небезпечних та надзвичайних ситуаціях;

•основні методи надання допомоги при деяких патологічних станах і раптових захворюваннях, в звичайних умовах, та в екстремальних ситуаціях, спрямовану на попередження ускладнень та спасіння життя.

уміти:

•оволодіти вміннями формулювати особисті уявлення про безпеку;

•аналізувати причини виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;

•володіти навичками реанімації та технікою надання долікарської допомоги в умовах екстремальних ситуацій.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 10. Здатність до прийняття ефективних обгрунтованих рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов’язків, мотивування людей до досягнення спільної мети, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні компетентності:

СК 9. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами, а також створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

СК 10. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

СК 16. Здатність зберігати під час професійної діяльності особисте фізичне та психічне здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки:

навчальні дисципліни, з якими наявний зв'язок у вивченні навчального матеріалу: анатомія та фізіологія людини.

навчальні дисципліни, знання яких сприяє опануванню матеріалу: знання зі шкільного курсу біології.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Законодавча база безпеки життєдіяльності. Основи взаємодії людини з техносферою. Поняття небезпеки. Принципи, методи і засоби безпечного життя і діяльності людини. Ризик – орієнтований підхід до аналізу небезпек. Поняття ризику та його характеристика. Постановка задачі управління ризиком. Методи оцінки ризиків.

Тема 2. Організаційно–правове забезпечення БЖД. Міжнародний підхід до забезпечення професійного здоров'я та безпеки праці. Організація управління охороною праці на підприємствах. Аналіз причин травматизму та професійних захворювань. Методи аналізу травматизму. Фонд соціального страхування. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.

Тема 3. Психологічні та фізіологічні аспекти безпечної життєдіяльності. Основи фізіології та психології праці людини. Форми трудової діяльності. Вплив психофізіологічних особливостей людини на продуктивність праці та методи її підвищення. Особливості сенсорних структур людини при виявленні небезпечних ситуацій. Характеристика професійного стресу та методи його зниження.

Тема 4. Ергономічні вимоги до організації робочих місць і трудового процесу. Сучасні ергономічні вимоги до конструкції робочих місць. Режим праці й відпочинку. Методи підвищення мотивації безпеки праці

Тема 5. Техногенно-виробничі небезпеки та засоби захисту від них. Небезпеки під час експлуатації електрообладнання. Дія електричного струму на організм людини. Фактори, що впливають на тяжкість ураження людини електричним струмом. Особливості систем передачі та прийому електричної енергії. Умови ураження людини електричним струмом. Розтікання струму при замиканні на землю. Аналіз трифазних електричних мереж змінного струму. Технічні заходи і засоби безпечної експлуатації електроустановок. Класифікація приміщень за ступенем небезпеки ураження електрострумом. Надання первинної долікарської допомоги постраждалим від електроструму. Знаки та кольори безпеки.

Тема 6. Електромагнітна небезпека. Загальна характеристика неіонізуючого випромінювання. Радіочастотне електромагнітне випромінювання. Інфрачервоне випромінювання. Видиме оптичне випромінювання. Ультрафіолетове випромінювання. Лазерне випромінювання. Іонізуюче випромінювання. Акустична небезпека та вібрація

Тема 7. Виробничий шум та методи його зниження. Інфразвук та ультразвук. Виробнича вібрація. Виробниче середовище та його вплив на здоров'я та працездатність людини. Вплив мікроклімату на працездатність людини. Вплив шкідливих речовин на організм людини.

Тема 8. Пожежна безпека. Законодавча і нормативно-правова база пожежної безпеки. Процес горіння та його види. Показники вибухо-пожежонебезпечності речовин та матеріалів. Класи пожежі. Категорії приміщень та зон за вибухопожежною та пожежною небезпекою. Ступінь вогнестійкості будівель. Система запобігання пожежі. Система протипожежного захисту. Евакуація людей з будівель і споруд. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки.

Тема 9. Безпека населення і територій у надзвичайних ситуаціях, ліквідація їх наслідків. Особливості надзвичайних ситуацій. Характеристики НС техногенного характеру .Основні характеристики техногенної небезпеки. Радіаційна небезпека. Хімічна небезпека. Біологічна небезпека. Характеристики надзвичайних ситуацій природного характеру. Характеристики надзвичайних ситуацій соціального характеру.

Тема 10. Організація цивільного захисту в Україні і ЄС. Загальні положення цивільного захисту України. Єдина державна система цивільного захисту. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Оперативне управління, права та обов'язки громадян за умов надзвичайної ситуації

Загальні положення

Проблеми безпеки життєдіяльності людини – є одними з найактуальніших в сучасному суспільстві, що тісно пов'язані з бурхливим розвитком науково-технічного прогресу, погіршенням екологічного стану окремих регіонів та планети в цілому. У теперішній час механізми взаємодії людини та природи, людини та техніки, індивіда та суспільства, все частіше порушуються, що призводить до появи багатьох нових небезпек для нормальної життєдіяльності.

Життя та здоров'я людини виступають найвищою цінністю й одним з головних показників цивілізованості суспільства. Знання безпеки життєдіяльності формують у майбутніх фахівців світоглядних позицій щодо власної відповідальності; формування понять, принципів та законів безпеки життєдіяльності та уявлення про нерозривну єдність ефективної професійної діяльності з вимогами безпеки та захищеності людини.

Досягти цього неможливо лише шляхом передання знань у готовому вигляді від викладача до студента, особливо у сучасних умовах світової пандемії COVID-19 та війни.

Посилення ролі самостійної роботи здобувачів закладів вищої освіти визначено в сучасній особистісно-орієнтовній парадигмі, що вимагає переходу від позиції пасивного споживача навчальної інформації в позицію активного, самостійного суб'єкта освітнього процесу, у державних освітніх стандартах вищої професійної освіти та в інших нормативних документах. Головна мета вищої педагогічної освіти полягає у підготовці компетентного, ініціативного, здатного до прийняття ефективного самостійного рішення професійних задач в будь-яких умовах.

Досвід самостійної роботи здобувачів вищої освіти стане не тільки важливою формою навчального процесу та визначеним розширенням знань з дисципліни «безпеки життєдіяльності», а й стане основою творчого саморозвитку фахівця у процесі професійної діяльності. Отже, дисципліна «безпека життєдіяльності», при посиленні в її освоєнні ролі самостійної роботи, стає повноправною дисципліною професійної навчальної та практичної підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

Організація та форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти з дисципліни «БЖД» потребує наявності стійкої мотивації, яка визначається необхідністю ефективної професійної діяльності.

Активізація самостійної роботи студентами може бути забезпечена такими факторами:

- участю у колективному (командному) виконанні аудиторної роботи;
- використання в освітньому процесі активних методів навчання;
- мотивуючими чинниками контролю знань (рейтингова та накопичувальна системи оцінювання знань);
- розширенням об’єму знань з дисципліни за рахунок самостійної роботи з додатковою літературою;
- пошук (підбір) і огляд літератури і електронних джерел інформації з індивідуально заданої проблеми навчального курсу;
- підготовка до лабораторних і практичних (семінарських) занять;
- необхідністю обов’язкового виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;

Основне завдання організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти з «безпека життєдіяльності» – навчити їх працювати свідомо не лише з навчальним матеріалом, а й з науковою інформацією, закласти основи самоорганізації та самовиховання, сформувати вміння та навички використовувати набуті знання

для оцінки рівня безпечності середовища, обґрунтувати та дотримуватися заходів профілактики захворювань дитячого організму, а також постійно підвищувати свою кваліфікацію, розвивати інтелектуальні і творчі здібності, займатися самовихованням дбайливого ставлення до дітей і підлітків, збереженню і зміцненню їх здоров'я.

При вивченні дисципліни «безпека життєдіяльності» для організації самостійної роботи необхідною є єдність таких її взаємопов'язаних форм:

- аудиторна робота;
- позааудиторна пошуково-аналітична робота;
- творча наукова робота.

- **Аудиторна самостійна робота** реалізується у процесі лекційних і практичних занять. Під час практичного заняття студенти детально аналізують теоретичні основи безпеки життєдіяльності; вони закріплюють знання організаційно-правового забезпечення БЖД; психологічні і фізіологічні аспекти БЖД; ергономічні вимоги до організації робочих місць і трудового процесу; техногенно-виробничі, електромагнітні і пожежні небезпеки, засоби захисту від них; виробничий шум, методи його зниження; безпека населення і територій у надзвичайних ситуаціях, ліквідація їх наслідків; організація цивільного захисту в Україні і ЄС; набувають вмінь і навичок використання одержаних знань в професійній діяльності. При проведенні практичних занять відбувається перевірка засвоєння отриманих знань шляхом застосування попередньо підготовленого методичного матеріалу − тестів для виявлення ступеня опанування здобувачами необхідних теоретичних і практичних положень. Також застосовуються такі форми аудиторної діяльності, як опитування, аналіз типових помилок, дискусії, рефлексійний аналіз розуміння матеріалу тощо. Підготовка до таких занять потребує ґрунтовної теоретичної і практичної самостійної роботи студентів. На заняттях обговорюються попередньо визначені питання, до яких студенти готують аналіз нормативно-правових документів щодо гарантування безпеки життєдіяльності в Україні. При оцінюванні роботи здобувачів враховуються:

уміння аналізувати навчальний матеріал; здатність формулювати та відстоювати свою позицію; активність; можливість науково мислити; навички самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методика їх опрацювання; якість написання аналізу тощо. Дискусії дають змогу виявити індивідуальні особливості розуміння обговорюваного питання, навчитись у творчій суперечці визначати істину, встановлювати особисту і спільну позиції щодо обговорюваної проблеми. У процесі дискусії здобувачі збагачують зміст уже відомого матеріалу, впорядковують і закріплюють його.

Форми проведення практичних робіт і дискусій можуть бути різними. Під час вивчення дисципліни «БЖД» застосовують такі форми:

- у вигляді запитань і відповідей з коментарями;
- розгорнуті бесіди;
- дискусії за принципом «круглий стіл»;
- обговорення доповідей здобувачів та їх оцінювання;
- вирішення проблемних питань і розбір конкретних ситуацій;
- у режимі «мозкова атака» або у формі «потоку ідей»;
- «майстер-класи».

Позааудиторна робота з дисципліни «БЖД» має характер пошуково-аналітичної і наукової роботи. Завдання, які постають перед здобувачами у процесі самостійної роботи, сприяють мисленню, формуванню умінь і навичок, основних фахових компетентностей. Завдання для самостійної роботи поглиблюють і закріплюють знання та уміння, які здобувачі отримують на лекціях і практичних заняттях. Доцільними при вивченні дисципліни «БЖД» є такі форми проведення самостійної роботи:

- пошук та огляд наукових джерел за заданою проблематикою;
- підготовка доповідей;
- формулювання основних понять;
- відповідальне виконання домашніх завдань;
- ретельна підготовка до практичних занять і дискусій різних видів;

• експериментальне дослідження та оцінка функціонального стану особистого або товаришів по команді у процесі занять тощо.

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення дисципліни «БЖД» підручники, монографії, навчальні посібники, конспекти лекцій, відео-матеріали і презентації, робоча програма навчальної дисципліни «БЖД». Самостійна робота здобувачів вищої освіти різноманітна – підготовка і написання рефератів, доповідей, презентацій, аналізів нормативно-правових документів та інших письмових робіт на задані теми. Студенту надається право вибору теми; виконання індивідуальних домашніх завдань різноманітного характеру:

- рішення задач з підбору літературних джерел;
- розробка та складання різних схем і таблиць;

Різні види самостійної роботи дозволяють зробити процес навчання більш цікавим і підняти активність значної частини здобувачів в групі.

Зміст самостійної роботи
з дисципліни «БЖД»

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності.

Література [1, 5, 6, 8]

Питання до самостійного опрацювання

1. Структура наук про безпеку. Безпека життєдіяльності, як наука і навчальна дисципліна.
2. Генеалогічне дерево наук, що займаються питаннями безпеки життєдіяльності.
3. Характеристика та аналіз основних понять в безпеці життєдіяльності.
4. Джерела небезпеки та їх класифікація.
5. Небезпечні, шкідливі та вражаючі фактори.
6. Небезпечні зони.
7. Системний аналіз та його застосування у безпеці життєдіяльності.
8. Система «людина – живе середовище» та її компоненти. Рівні системи «людина – живе середовище».
9. Загальна характеристика окремих елементів життєвого середовища людини: природного, техногенного та соціального.
10. Ризиковий баланс та оцінка ризику.
11. Серйозність небезпек; ймовірність небезпек.
12. Матриця оцінки ризику. Концепція прийнятого (допустимого) ризику. Управління ризиком.
13. Якісний аналіз небезпек, його різновиди.
14. Попередній аналіз небезпек.
15. Аналіз дерева небезпек.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.

2. Вивчити класифікацію небезпечних та шкідливих факторів за ГОСТ 12.0.003-74

Тема 2. Організаційно–правове забезпечення БЖД.

Література [1, 5, 6, 8]

Питання до самостійного опрацювання

1. Правове регулювання безпеки життєдіяльності.
2. Законодавство України про охорону здоров'я
3. Законодавство України про охорону праці.
4. Основні положення Закону «Про цивільну оборону України»
5. Екологічне законодавство України.
6. Організаційна структура управління безпекою життєдіяльності.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.
2. Заповніть таблицю.

Основні закони щодо безпеки життєдіяльності

Назва закону	Дата прийняття

Тема 3. Психологічні та фізіологічні аспекти безпечної життєдіяльності.

Література [1, 5, 6, 8]

Питання до самостійного опрацювання

1. Людина, її походження, біологічні та соціальні ознаки людини; діяльність та мета життя людини.
2. Загальні поняття середовища життєдіяльності людини.
3. Техносфера як одна з умов життєдіяльності людини.
4. Соціально-політичне середовище
5. Анатомо-фізіологічна структура людини.

6. Будова та властивості аналізаторів; характеристика основних аналізаторів в безпеці життєдіяльності.
7. Значення гомеостазу для забезпечення здоров'я і безпеки людини.
8. Психіка людини і безпека життєдіяльності. Психічні характеристики людини, її вплив на дії та вчинки людини.
9. Роль біоритмів у забезпеченні життєдіяльності людини.
10. Основні означення поняття здоров'я, взаємозв'язок суспільного, групового та індивідуального рівня здоров'я.
11. Біологічна та соціальна сутність здоров'я. Ознаки здоров'я.
12. Адаптація організму до зовнішніх факторів середовища.
13. Вплив негативних факторів на здоров'я.
14. Система охорони здоров'я в Україні.
15. Загальний рівень здоров'я населення України.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.
2. Дайте характеристику основних гіпотез виникнення життя на Землі.
3. З'ясуйте причини погіршення стану здоров'я населення України.
4. Вкажіть шляхи вирішенняпроблеми збереження здоров'я населення України.

Тема 4. Ергономічні вимоги до організації робочих місць і трудового процесу.

Література [1, 6, 8, 9]

Питання до самостійного опрацювання

1. Виникнення та становлення (етапи) ергономіки як науки.
2. Механізм програмування й управління рухом у людини
3. Параметри, які використовуються в механіці живого тіла
4. Біомеханічні особливості м'язової системи.
5. Поняття про умови діяльності

6. Вплив деяких шкідливих та небезпечних чинників на діяльність людини

7. Методи визначення та нормування шкідливих та небезпечних факторів.

8. Ергономічні характеристики комплексу засобів індивідуального захисту.

9. Ергономічне рівняння.

10. Поняття роботи, втоми і перевтоми. Методи профілактики перевтоми.

11. Робота і робоче місце учня та вчителя.

12. Принципи обліку антропометричних даних при розрахунках ергономічних параметрів робочих місць.

13. Методи та засоби визначення і вимірювання показників ефективності функціонування системи «людина-техніка-середовище».

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.
2. Розкрийте проблеми ергономічного забезпечення діяльності учнів у школі.

Тема 5. Техногенно-виробничі небезпеки та засоби захисту від них.

Література [1, 5, 6, 8]

Питання до самостійного опрацювання

1. Види аварій, катастроф, причини, наслідки та шляхи запобігання.
2. Вплив господарської діяльності людей на навколишнє середовище.
3. Вплив аварії на ЧАЕС на природне середовище.
4. Стан здоров’я населення в умовах довгострокової дії малих доз радіації.
5. Шляхи підвищення життєдіяльності в умовах радіаційної небезпеки.
6. Аварії з витоком СДОР: джерела, причини, особливість та рівні впливу хімічних речовин.
7. Обов’язки посадових осіб, пішоходів, пасажирів із забезпечення безпеки руху.
8. Правила щодо дотримання безпеки руху на залізничному транспорті з боку пасажирів та пішоходів.
9. Основні фактори ризику для життя пасажирів морського транспорту при аварії.
10. Причини, що обумовлюють пожежі та вибухи в умовах промисловості.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.

Тема 6. Електромагнітна небезпека.

Література [1, 5, 6, 8]

Питання до самостійного опрацювання

1. Дія електричного струму на організм людини.

2. Фактори електричного струму, що обумовлюють важкість ушкодження.

3. Захисні засоби, які використовуються в електроустановках від ураження електричним струмом.

4. Заходи, що забезпечують безпеку робіт в електроустановках.

5. Джерела електромагнітних випромінювань.

6. Вплив електромагнітних випромінювань на організм людини.

7. Захист людини від електромагнітних випромінювань.

8. Лазерне випромінювання, його вплив на організм людини та захист від нього.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.

Тема 7. Виробничий шум та методи його зниження.

Література [2-4, 9]

Питання до самостійного опрацювання.

1. Вплив шуму на організм людини, засоби та заходи захисту від впливу шуму.
2. Вплив вібрації на організм людини.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.

Тема 8. Пожежна безпека.

Література [2-4, 9]

Питання до самостійного опрацювання

1. Теоретичні відомості про горіння речовин;
2. Стадії горіння та причини виникнення пожеж;
3. Характеристика небезпечних факторів пожежі;
4. Вимоги пожежної безпеки у побуті та правила поведінки під час пожежі у житловому будинку;
5. Протипожежний захист шкільних приміщень та правила поведінки у навчальних кабінетах;
6. Гасіння пожежі підручними засобами на початковій стадії загоряння;
7. Куточок з питань пожежної безпеки;
8. Домедична допомога постраждалим від пожежі.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.
2. Класифікувати пожежі а площею загоряння, за зовнішніми ознаками і місцем виникнення.
3. Порядок дій вчителя під час пожежі в школі.

Тема 9. Безпека населення і територій у надзвичайних ситуаціях, ліквідація їх наслідків.

Література [2-4, 9]

Питання до самостійного опрацювання

1. Основні принципи і способи захисту населення та території.
2. Організація і порядок проведення евакуаційних заходів.
3. Радіаційний і хімічний захист населення.
4. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій, мета, зміст, умови проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

5. Послідовність і способи виконання рятувальних та інших невідкладних робіт.
6. Гасіння лісових пожеж.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.

Тема 10. Організація цивільного захисту в Україні і ЄС.

Література [2-4, 9]

Питання до самостійного опрацювання

1. Основні поняття та принципи цивільного захисту.
2. Функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.
3. Основні завдання єдиної державної системи цивільного захисту.
4. Режими функціонування єдиної державної системи цивільного захисту.
5. Класифікація надзвичайних ситуацій.

Завдання для самостійної роботи

1. Опрацювати вказану літературу та написати стислі відповіді на поставлені питання. Всі конспекти ведуться в одному зошиті.
2. Схематично зобразити організацію управління та взаємодії колективу школи при реагуванні на загрозу та/або виникнення надзвичайних ситуацій.

Варіант контролю знань і умінь у вигляді тестування

1. Назвіть види стихійних лих

а) техногенні, кримінальні

*б) метеорологічні, тектонічні

в) економічні, релігійні

г)електричні ,хімічні

д)всі відповіді вірні

2. До природних пожеж відносять:

а) пожежі у гірничих вирубках

*б) степові пожежі

в) низові

г) верхові

д) всі відповіді вірні

3. Під терміном «аварія» розуміють:

*а) небезпечні події техногенного характеру, що створюють на об’єкті чи території (акваторії) загрозу для життя й здоров’я людей і призводять до руйнування будинків, споруд, устаткування та транспортних засобів, порушення виробничого чи транспортного процесів або завдають шкоди навколишньому середовищу;

б) руйнування будинків, споруд, устаткування, транспортних засобів, унаслідок чого на об’єктах створюється загроза для життя й здоров’я людей;

в) ситуація, спричинена силами природи чи діями людей, що супроводжується масовими ураженнями серед населення.

г) чинник життєвого середовища, який призводить до травм, опіків, обморожень, раптової смерті

д) всі відповіді вірні

4. Виберіть фізичну ознаку, що притаманна цунамі

*а) морські гравітаційні хвилі

б) електромагнітні хвилі

в) тектонічні хвилі

г) хімічні хвилі

д) всі відповіді

5. Назвіть головні антропогенні джерела забруднення атмосфери

а) пожежі виверження вулканів

б) об'єкти сільського господарства, електротранспорт

*в) автотранспорт, теплові електростанції, промислові об'єкти

г) пестицди ,хімічні добавки

д) всі відпові вірні

6. Назвіть наслідки забруднення атмосфери (другочинні явища)

*а) парниковий ефект, озонові діри, смог, кислотні дощі

б) збільшення хмарності, зменшення кількості прісної води, вимирання окремих видів організмів

в) змешення хмарності ,збільшення кількості прісної води

г) порушення фотосинтезу, «похолодання» , зниження імунітету людини

д) всі відповіді вірні

7. Під терміном «катастрофа» розуміють:

а) ситуацію, спричинену силами природи, техногенними причинами, що супроводжується масовими людськими втратами;

*б) виведення з ладу будинків, споруд та устаткування внаслідок впливу сил природи, що супроводжуються втратами серед населення;

в) великомасштабна аварія чи інша подія, що призвела до важких трагічних наслідків.

г) негативна властивість матерії, яка здатна завдавати шкоди елементам Всесвіту;

д) всі відповіді вірні

8.Якщо ви перебуваєте на першому поверсі, то з початком землетрусу потрібно:

*а) негайно залишити будинок;

б) укритися під столом, ліжком чи іншим міцним видом меблів

в) вибігти в коридор;

г) піднятись на другий поверх

д) всі відповіді вірні

9. Під терміном «надзвичайна ситуація» розуміють:

*а) порушення нормальних умов життя й діяльності людей на об’єкті чи території, спричинене аварією, стихійним лихом чи катастрофою, іншою небезпечною подією, що призвело (може призвести) до загибелі людей і (чи) значних матеріальних збитків;

б) ситуацію, спричинену природною чи техногенною катастрофою, внаслідок чого виникла значна диспропорція між потребою потерпілих у медичній допомозі й можливістю надання її регіональними засобами;

в) катастрофу, що заподіяла масові втрати серед населення території (об’єкта).

г) чинник життєвого середовища,який призводить до погіршення самопочуття, зниження працездатності, захворювання, смерті;

д) всі відповіді вірні

10. Повінь — це:

*а) тимчасове затоплення значної частини суші водою внаслідок впливу сил природи;

б) природне явище, що виникає внаслідок випадання значної кількості атмосферних опадів;
в) катастрофічне затоплення внаслідок дії нагінної хвилі
г) виход води за межі
д) всі відповіді вірні

11. Велике значення для порятунку людей під час загрози й виникнення повені має:

а) своєчасний збір документів та речей
б) своєчасне виготовлення плавзасобів;
в) готовність засобів зв'язку.
*г) своєчасне оповіщення й евакуація населення з районів можливого затоплення;
д) всі відповіді вірні

12.Про виникнення зсувів свідчить:

а) руйнування будівель; випинання ґрунту, гул і струс;
*б) поява тріщин у будинках; розриви на дорогах, берегових укриттях, набережних; випинання ґрунту; зміщення основ різних висотних конструкцій, дерев;
в) розриви водогінної та каналізаційної мереж, випинання ґрунту
г) тріщини земельних проходів ,падіння будівель
д) всі відповіді вірні

13. Ураган являє собою:

а) сильний вітер (до 8 балів за шкалою Бофорта);
*б) тривалий вітер величезної руйнівної сили зі швидкістю понад 120 км/год;
в) сильний тривалий вітер, під дією якого гнуться стовбури дерев, ламаються гілки, зривається черепиця з дахів будинків, одержують травми та гинуть люди.
г) сильний вітер ,який здіймає все навколо
д) всі відповіді вірні

14. Від урагану найкраще укритися:

а) у панельному будинку на першому поверсі;
б) у підвалі багатоповерхового цегляного будинку;
*в) у сховищі, заздалегідь підготовленому укритті чи в підвалі
г) у панельному будинку на 2 поверсі
д) всі відповіді вірні

15. Смерч — це:

а)атмосферний вихор, що виникає в грозовій хмарі;
б) повітряний потік, що виникає в грозовій хмарі.
в) обертовий стовп холодного повітря з снігом;
г) слабкий вітер

д) всі відповіді вірні

16. Основні причини травм і загибелі людей під час виникнення селевих потоків і зсувів:

*а) завалювання камінням, уламками будівель, утоплення у воді;

б) опіки внаслідок пожеж, травмування уламками будівель, утоплення в селевих потоках;

в) завалювання ґрунтом, камінням, деревами, зруйнованими конструкціями і предметами, що падають, віднесення бурхливим потоком води і селевою масою.

г) смертельні враження блискавкою

д) всі відповіді вірні

17. Залежно від причин надзвичайні ситуації, що можуть виникнути на території України, поділяють на:

а) техногенні, транспортні, специфічні;

б) природні, техногенні, стихійні лиха;

*в) природні, техногенні, соціально-політичні, військові.

г)екологічні,антропогенні,біологічні;

д) всі відповіді вірні

18 . Основні параметри, що характеризують силу й характер землетрусів:

а) масштаби руйнувань, глибина осередку землетрусу, величина коливань земної поверхні;

*б) магнітуда, глибина вогнища землетрусу, інтенсивність проявів на поверхні землі;

в) ступінь руйнування житлових будинків, глибина осередку землетрусу, чисельність людських втрат.

г)глибина осередку землетрусу, масштаби руйнування,магнітуда,чисельність людських втрат;

д) всі відповіді вірні

19. Непрямі ознаки землетрусу:

*а) поява не властивого даній території запаху газу; занепокоєння свійських тварин і птахів; спалахи у вигляді розсіяного світла блискавок; блакитнувате світіння внутрішніх поверхонь стін будинків; мимовільне загоряння люмінесцентних ламп незадовго до підземних поштовхів;

б) занепокоєння свійських тварин і птахів; гул, який нагадує звук потяга, що рухається; мимовільне загоряння люмінесцентних ламп; дзенькіт посуду; світіння обрію;

в) поява запаху радону; світіння внутрішніх стін будинків; мимовільне загоряння електричних лампочок, занепокоєння тварин і птахів.

г)сильний вихор,який опускається з основи дощової хмари у вигляді темної вирви;гроза,град,дуже холодний вітер;

д) всі відповіді вірні

20. Якщо ви перебуваєте на першому поверсі, то з початком землетрусу потрібно:

а) вибігти в коридор;

*б) негайно залишити будинок;

в) укритися під столом, ліжком чи іншим міцним видом меблів.

г) щільно зачинити вікна й двері,притиснутись до стіни,стояти доки не стихне землетрус

д) всі відповіді вірні

21. У приміщенні найменша концентрація диму (під час пожежі)?

*а) біля підлоги;

б) біля стелі;

в) біля дверей;

г) середній прошарок повітря;

д) всі відповіді вірні.

22**. До природних пожеж відносять:**

а) пожежі у гірничих вирубках;

б) пожежі у будівлях;

в)промислові пожежі;

*г) степові пожежі;

д) всі відповіді вірні.

23. Які види ураження викликає електричний струм проходячи скрізь тканини людського тіла ?

а) параліч, електричний удар;

б) розриви м'яких тканин сухожилок;

в) опіки, електричний удар, механічні пошкодження;

г) опіки 4ступенів смерть;

*д) всі відповіді вірні.

2**4. Назвати засоби захисту від статичної електризації:**

*а) заземлення, антистатики, спецодяг;

б) фарбування, одяг з натуральних тканин, занулення;

в) захисне відключення, двійна ізоляція;

г) занулення ,потрійна ізоляція;

д) всі відповіді вірні.

2**5. Яким шляхом повинна діяти людина в зоні лісового пожару:**

а) чекати на сторонню допомогу;

б) тікати від вогню якомога швидше в зелену зону;

*в) йти назустріч вогню у вигорілу зону;

Г) стояти на місті і чекати поки скінчиться пожежа;

д) всі відповіді вірні.

26. Назвіть основні складові частини фільтруючого протигазу:

а) гумова напівмаска, три клапани, носове кріплення;

б) шолом - маска, регенеративний патрон, дихальний мішок;

*в) шолом - маска» фільтруючи поглинаюча коробка, з'єднувальна трубка.

г)з’єднувальна трубка,регенеративний патрон,гумова напівмаска;

д) всі відповіді вірні

27. Назвіть класифікацію засобів індивідуального захисту органів дихання за принципом захисної дії:

а) медичні, саморобні;

*б) фільтруючі, ізолюючі;

в) закриті, виготовлені з тканин;

г) медикаментозні;

д) всі відповіді вірні.

28. Назвіть засоби індивідуального захисту органів дихання:

а) одяг, сховища, ПРУ;

*б) ватно - марлеві пов'язки, респіратори, протигази;

в) ПРУ, ПТМ, сховища;

г) марлева повязка;

д) усі відповіді вірні.

2 9. Виберіть напругу електричного струму, що являється безпечною для здоров'я людини:

а) 220 В змінного струму і 36 В постійного струму;

б) 5 В змінного струму і 8 В постійного струму;

в) 36 В змінного струму і 12 В постійного струму;

*г) 2 В змінного струму і 8 В постійного струму;

д) усі відповіді вірні.

30. Назвіть, які категорії людей підлягають евакуації і розосередженню:

а) евакуації - діти та хворі, розосередженню - доросле населення;

*б) евакуації - населення, розосередженню - персонал об'єктів;

в) евакуації - хворі, розосередженню -керівний склад;

г) люди які мають вищий клас та статут;

д) всі відповіді вірні.

3 1. Які основні шляхи зменшення наслідків НС ви знаєте ?

*а) евакуація населення, індивідуальні та колективні засоби захисту;

Б) безпечні технології, ЦО, евакуація населення;

в) захист населення і персоналу, рятувальні роботи, заходи по стійкості роботи об'єктів в НС;

г) передбачення НС і підготовлені заздалегіть шляхи захисту людини;

д) всі відповіді вірні.

32. До причин необережного поводження з вогнем належать:

а) статична електрика;

*б) використання відкритого полум'я;

в) самозагоряння;

г) невміння користуватись ел. приладами;

д) всі відповіді вірні

З**3. Спалах — швидке горіння горючої суміші, яке:**

а) супроводжується утворенням стиснених газів;

*б) не супроводжується утворенням стиснених газів;

в) виникає під дією джерела запалювання;

г)виникає під дією ел.струму;

д) всі відповіді вірні

34. Дайте визначення „пожежі":

а) контрольоване горіння поза спеціальним вогнищем;

б) активне окислення органічних та синтетичних сполук;

в) стан об'єкта, за якого з регламентованою імовірністю є можливість загорання;

*г) неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується у просторі і часі;

д) усі відповіді вірні.

35. Який основний нормативно-правовий акт діє в Україні стосовно пожежної безпеки:

*а) Закон „Про пожежну безпеку";

б) Конституція України;

в) Наказ МВС України від 07.12.96;

г) Державні Стандарти України;

д) усі відповіді вірні.

36. Який з вогнегасників не використовують у закритому приміщенні:

а) вуглекислотний;

*б) брометиловий;

в) пінно-хімічний;

г) порошковий;

д) усі відповіді вірні.

37. Як часто потрібно розгортати та згортати пожежні рукави, які складені та приєднані до кранів:

а) раз на 1 рік;

б) кожен квартал;

в) не частіше одного разу на рік;

*г) не рідше одного разу на півроку;

д)всі відповіді вірні.

38. Що не заборонено гасити водою?

а) електроустановки під напругою;

б) речовини, що горять без доступу кисню;

в) горючі речовини, в яких питома вага менша за воду;

*г) тверді горючі матеріали;

д) усі відповіді вірні.

39. Який з вогнегасників використовують для гасіння електроустановок під напругою та цінних матеріалів:

а) пінно-хімічний;

б) повітряно-пінний;

*в) вуглекислотний;

г) пінний;

д) всі відповіді вірні.

40.Галузеві правила з пожежної безпеки повинні узгоджуватися з:

а) Держнаглядохоронпраці;

б) регіональними органами МНС;

*в) Головним управлінням державної пожежної охорони МВС України;

г)Міністерством Охорони Здоров'я;

д) всі відповіді вірні.

41.Під потужністю дози радіоактивного випромінювання розуміють:

*а) відношення дози радіоактивного випромінювання до часу;

б) дозу опромінення, яку людина отримала за час перебування в радіоактивно зараженій місцевості;

в) дозу опромінення, яка спричинює важкий ступінь променевої хвороби;

г) відношення дози радіоактивного випромінювання за 1 час перебування в зоні випромінювання;

д) всі відповіді вірні.

42. Радіоактивністю називають:

а) здатність хімічних елементів перетворюватися на інші елементи, втрачаючи при цьому електрон (електрони);

б) величину, що характеризує число радіоактивних розпадів за одиницю часу;

*в) властивості хімічних елементів мимовільно перетворюватися на інші елементи, випускаючи при цьому елементарні частки чи фотони;

г) хімічні елементи які згубно діють на організм людини;

д) всі відповіді вірні.

43. Радіоактивністю називають:

*а) властивості хімічних елементів мимовільно перетворюватися на інші елементи, випускаючи при цьому елементарні частки чи фотони;

б) величину, що характеризує число радіоактивних розпадів за одиницю часу;
в) здатність хімічних елементів перетворюватися на інші елементи, втрачаючи при цьому електрон (електрони);
г) процес неконтрольованого горіння;
д) всі відповіді вірні

44 Усі іонізуючі випромінювання поділяють на:

*а) корпускулярні, фотонні;
б) рентгенівські, ядерні;
в) проникні, непроникні;
г)фотонні,ядерні;
д) всі відповіді вірні

45. Назвіть методи оцінки радіаційної обстановки:

*а) методи прогнозу та по даних радіаційної розвідки;
б) інженерний;
в) по даних військової розвідки;
г) дозометром;
д) всі відповіді вірні.

46. Назвіть вражаючи фактори ядерного вибуху:

а) альфа, бета і гама випромінювання;
б) наведена радіація, продукти ділення ядерного заряду;
в) альфа випромінювання;
*г) ударна хвиля, світлове випромінювання, проникаюча радіація, радіоактивне зараження, електромагнітний імпульс;
д) всі відповіді вірні.

47. Назвіть основні одиниці оцінки потужності ядерного вибуху:

*а) тони (т), кілотонн (кт), мегатонн (мт);
б) рентгени, кюрі;
в) кг, г, міліграми;
г) нема правильної відповіді;
д) всі відповіді вірні.

48. Виберіть з ознаки, що притаманні радіофобії:

*а) психосоматичні розлади, порушення обміну речовин в організмі людини;
б) нудота, судороги;
в) головна біль, памороки, судороги;
г) втрата свідомості ,блювота;
д) всі відповіді правильні.

49. Які основні шляхи забруднення ґрунту радіоактивними речовинами ви знаєте?

а) об'єкти атомної промисловості ерозія родючих грунтів;

б) промислові аварі, мїогильники р/а речовин;
*в) викиди АЕС, перевезення р/а речовин;
г) викид нафти в озера ,кислотні дощі;
д) всі відповіді вірні.

50. Назвіть методи вимірювання радіоактивних випромінювань ?

а) протонний, нейтронний;
*б) фотографічний, хімічний, іонізаційний;
в) індивідуальний, колективний;
г) груповий ,колективний;
д) всі відповіді вірні.

51. Які ви знаєте зони радіоактивного забруднення:

а) зони повного, середнього, слабкого забруднення;
б) осередок забруднення, зона розповсюдження р/а речовин;
в) радіаційні зони 1,2,3;
*г) зони А, Б, В;
д) зони відчудження,слабкого забруднення.

52. Як діє ударна хвиля на людину ?

а) викликає опіки відкритих частин тіла та ураження очей;
б) викликає променеву хворобу;
*в) викликає контузії, призводить до смертельних наслідків;
г)діє згубно на психічний стан;
д)всі відповіді вірні.

53. Назвіть основні одиниці вимірювання радіоактивного зараження:

а) кюрі, ампер, вольт;
б) кілограм, грам;
*в) рентген, бекерель, грей;
г) грам, міліграм;
д) всі відповіді вірні.

54. Найбільшу іонізуючу властивість мають:

а) нейтрони;
б) гамма-частки;
*в) альфа-частки;
г)бета-частки;
д) всі відповіді вірні

55. Наслідками детерміністичних (нестохастичних) ефектів дії радіоактивного випромінювання можуть бути:

а) гостра променева хвороба, спадкові хвороби, променева катаракта;
*б) гостра променева хвороба, променеві опіки, променева катаракта;
в) хронічна променева хвороба, променеві опіки, лейкози.

г)променеві опіки,лейкози,гостра променева хвороба;

д) лейкози,променева катаракта, хронічна променева хвороба.

56. Виберіть захисні ознаки, що притаманні захисним спорудам ІДО типа протирадіаційні укриття:

а) захищають від всіх вражаючих факторів, бактерільного зараження;

б) захищають від отруйних речовин, вірусного зараження;

*в) захищають від зараження р/а речовинами та р/а опромінення;

г) захищають від хімічних речовин, уламків будівель;

д) всі відповіді правильні.

57. Який негативний вплив має на людину проникаюча радіація:

*а) викликає променеву хворобу 4-х ступенів;

б) викликає контузії;

в) викликає опіки та ураження очей;

г) викликає опіки 3-х ступенів;

д) нема негативного впливу.

58. Назвіть захисні споруди що захищають надійно від усіх вражаючих факторів ядерного вибуху:

а) щілини;

б) підвали;

*в) сховища;

г) висотні будівлі;

д) всі відповіді правильні.

59. Яким приладом контролюють дози радіаційного випромінювання людей в зонах радіоактивного забруднення ?

а) прилад ДП - 5В;

*б) дозиметр ДКП - 50А;

в) прилад ДКП -60В;

г) дозиметр ПКВ-50А;

д) ВПХР.

60. Стохастичними (імовірними) ефектами радіоактивного опромінення можуть бути:

а) променеві опіки, виразка шлунку, лейкози;

б) гостра променева хвороба, променеві опіки, променева катаракта;

*в) злоякісні новоутворення, лейкози, генетичні зміни, які передаються у спадок.

г)хронічні бронхіти,пнемонії,бронхіальна астма.

д) злоякісні новоутворення,вірусний гепатит

61. Осередком хімічного ураження називають:

а) територію, ідо заражена СДОР;

*б) територію, у межах якої внаслідок дії СДОР можливі масові ураження людей або сільськогосподарських тварин;

в) територію, на якій унаслідок дії СДОР виникла загроза життю та здоров'ю людей.

г) територію,заражена сильнодіючим СДОР;

д) всі відповіді вірні

62. За швидкістю розвитку клінічної картини ураження всі СДОР поділяють на:

*а) швидкодіючі, уповільненої дії;

б) швидкодіючі, повільно діючі;

в) миттєвої дії, тривалої дії;

г)сильнодіючі,нетривалої дії;

д) всі відповіді вірні

63. До швидкодіючих СДОР відносять:

а) фосген, кислоти, метилу бромід;

*б) синильну кислоту, аміак, хлор, ФОС;

в) хлор, бензин, сульфатна кислота, фосген;

г)основи,фурфуролом,анілін;

д) всі відповіді вірні

64. До стійких СДОР відносять:

*а) хлорпікрин, сульфатну кислоту, тетраетилсвинець;

б) хлорпікрин, вуглецю оксид, синильну кислоту;

в) сульфатну кислоту, синильну кислоту, аміак;

г)бензин,хлор,анілін;

д) всі відповіді вірні

65. До нестійких СДОР відносять:

а) сульфатну кислоту, аміак, хлорпікрин;

*б) синильну кислоту, вуглецю оксид, аміак;

в) тетраетилсвинець, вуглецю оксид, хлор;

г) деякі ФОС,аміак,фурфуролом;

д) всі відповіді вірні

66. Наведіть класифікацію токсичних речових негативно діючих на здоров'я людини:

а) отруйні, вибухонебезпечні, їдкі;

*б) загально токсичні, подразнюючі, канцерогенні, мутагенні;

в) сенсибілізуючи, вогненебезпечні;

г) пестициди;

д)всі відповіді вірні.

67. Які ви знаєте складові частини осередку хімічного зараження:

а) зони А,Б,В;
б) зони Г,Е;
в)зони Д,Ж;
*г) зона безпосереднього зараження, зона розповсюдження парів і аерозолів;
д) всі відповіді вірні.

68. **Під токсичністю СДОР розуміють:**

*а) здатність СДОР у мінімальній кількості спричинювати патологічні зміни в організмі людини, що призводять до захворювання, утрати працездатності чи загибелі;
б) кількість отруйної речовини, що призводить до загибелі уражених;
в) найменша кількість СДОР в одиниці об'єму зараженого повітря, що може дати відчутний фізіологічний ефект.
г) швидке виникнення інтоксикації,в основному з ураженнями шкіри;
д) всі відповіді вірні

69. **Від чого залежить розмір осередку хімічного зараження ?**

а) кількості ОР, типу ОР, виду засобів доставки ОР;
б) типу ОР, кількості населення виду засобів доставки ОР;
*в) метеорологічних умов, рельєфу місцевості, характеру рослинності і кількості населених пунктів;
г) кількість постраждалих;
д) всі відповіді вірні.

70. **Види осередків хімічного ураження:**

а) осередок ураження задушливими СДОР; осередок ураження загально отруйними СДОР; осередок ураження нейротропними СДОР; осередок ураження швидкодіючими СДОР;
*б) осередок ураження задушливими швидкодіючими СДОР; осередок ураження загально отруйними, швидкодіючими СДОР; осередок ураження основами й кислотами;
в) осередок ураження нестійкими повільно діючими СДОР; осередок ураження нестійкими швидкодіючими СДОР; осередок ураження стійкими повільно діючими СДОР; осередок ураження стійкими швидкодіючими СДОР.
г)осередок ураження повільнодіючим СДОР;осередок ураження швидкодіючим СДОР;осередок ураження кислотами і лугами;
д) всі відповіді вірні

71. Які види санітарної обробки людей знаєте ?

*а) часткова, повна;
б) дезактивація, дегазація;
в) дезинфекція, дегазація;
г) заключна;

д) всі відповіді вірні.

72. Назвіть з допомогою якого методу та приладу визначають тип отруйної речовини в осередку хімічного зараження:

а) хімічний метод, прилад ДП - 5В;

б) фотографічний, дозиметр;

*в) прилад ВПХР, хімічний метод;

г) фотографічний ,прилад ВПХР;

д) всі відповіді вірні

73. Назвіть основні шкідливі речовини -складові частини стічних вод АПК

а) мінеральні частинки, органічні частинки;

*б) гербіциди, пестициди, рештки добрив;

в) р/а речовини, кислоти, мікроорганізми;

г) відходи заводів;

д) всі відповіді вірні.

74. Визначте, в чому принципова різниця між фільтруючими і ізолюючими протигазами:

а) ізолюючий протигаз захищає від більших концентрацій ОР;

б)фільтруючий протигаз дешевше ніж ізолюючий;

*в) дія ізолюючого протигаза заснована на виділенні кисню із хімічних речових, фільтруючого - на очищенні вдихну того повітря;

г) дія ізолюючого протигаза заснована- очищенні вдихну того повітря, фільтруючого - на виділенні кисню із хімічних речових;

д) всі відповіді вірні.

75. Осередок ураження нестійкими швидкодіючими СДОР виникає при ураженні:

а) сульфатною кислотою, аніліном, метилу бромідом;

*б) синильною кислотою, аміаком, фтороводнем;

в) деякими ФОС, фурфуролом, фосгеном.

г)пестицидами,метилбромідом,

д) всі відповіді вірні

76. Одна і та сама речовина або предмет:

а) при будь яких умовах речовина чи предмет є завжди тим самим фактором, наприклад, небезпечним;

б) хімічні речовини можуть бути тільки шкідливими або вражаючими, а предмети тільки вражаючими і небезпечними, явища можуть бути і вражаючими і небезпечними і шкідливими;

*в) може при різних умовах бути небезпечним, вражаючим або шкідливим фактором;

г) може завдати значних шкод;

д) всі відповіді вірні.

77. Осередок ураження нестійкими повільно діючими СДОР виникає в разі ураження:

*а) фосгеном, метилу бромідом, гранозаном;

б) синильною кислотою, аміаком, вуглецю оксидом;

в) аніліном, сульфатною кислотою, натрію бромідом;

г)аміаком,дихлоретаном,бензолом;

д) всі відповіді вірні

78. Осередок ураження стійкими швидкодіючими СДОР виникає в разі ураження:

а) фосгеном, хлоридною кислотою, бензолом;

*б) деякими ФОС, аніліном, фурфуролом;

в) синильною кислотою, метилу бромідом, бензолом;

г)аміаком, аніліном, дихлоретаном;

д) всі відповіді вірні

79. Осередок ураження стійкими повільно діючими СДОР виникає при ураженні:

*а) сульфатною кислотою;

б) аніліном;

в) хлором;

г)аміаком;

д) всі відповіді вірні

80. Вкажіть найточніший перелік підгруп активної групи негативних факторів:

*а) механічні, термічні, електричні, електромагнітні, хімічні, біологічні, психофізіологічні;

б) механічні, термічні, електромагнітні, хімічні, біологічні;

в) механічні, термічні, магнітні, електричні, фізико-хімічні, біологічні, психофізіологічні;

г) термічні ,хімічні ,біологічні;

д) всі відновіді вірні.

81. Соціально-політичне середовище це:

*а) система підрозділів і сфер суспільного життя, гармонійна взаємодія котрих забезпечує цілісність суспільства;

б) створений людством духовний світ, що охоплює національні, соціальні, економічні, політичні відносини тощо, які впливають на людей, формують їхній світогляд і взаємовідносини;

в) сукупність людей, об'єднаних відносно стійкими соціальними зв'язками і відносинами, яка має загальні ознаки, що надають їй неповторної своєрідності;
г) обєднання людей у групи для політичних відносин
д) всі відповіді вірні.

82. До небезпек соціально-політичного характеру відносяться:

а) низький життєвий рівень;
б) землетрус;
в) злочинність;
*г) стайки;
д) всі відповіді вірні.

83. При терористичних актах можуть бути застосовані:

а) біологічна зброя;
б) вогнепальна зброя;
в) радіоактивні речовини;
г) вибухівка;
*д) всі відповіді вірні.

84 .Небезпеки соціально-політичного характеру відносяться до:

*а) раптових (непрогшзованих);
б) очікуваних (прогнозованих);
в) неочікуваних;
г) підготовлених;
д) всі відповіді вірні.

85. За характером соціально-політичні НС є:

а) ненавмисні;
*б) навмисні;
в) раптові;
г) несподівані;
д) всі відповіді вірні.

86. При підозрі на наявність вибухового пристрою необхідно:

а) віднести його подалі від натовпу;
б) сфотографувати місце з підозрілим предметом;
в) оглянути предмет на наявність електродетонатору;
*г) негайно викликати міліцію;
д)всі відповіді вірні.

87. Джерелами соціально-політичних конфліктів є:

а) мораль;
б) освіта;
*в) влада;

г) матеріальні блага;
д) всі відповіді вірні.

8. Як повинен себе вести заручник:

а) привертати до себе увагу терористів;
*б) сидіти тихо, не вставати без дозволу;
в) спробувати втекти самостійно;
г) не вести активні розмови між заручниками;
д) всі відповіді вірні.

9. За походженням можуть бути виділені такі групи небезпек:

а) небезпеки, пов'язані з психічним впливом на людину (шантаж, шахрайство, крадіжки та ін.);
*б) небезпеки, пов'язані з фізичним насильством (розбій, бандитизм, терор, ґвалтування, утримання заручників);
в) небезпеки, пов'язані з вживанням речовин, що руйнують організм людини (наркоманія, алкоголізм, паління);
г) небезпеки, пов'язані з хворобами (СНІД, венеричні захворювання);
д) усі відповіді вірні.

90. Що необхідно взяти з собою при слідуванні на збірний евакопункт ?

а)продукти ,одяг ,фонарик ,ліки;
б) евакуаційний документ, продукти, одяг;
в) паспорта, продукти та одяг, постіль, засоби пересування;
*г) сімейні документи, запас продуктів та одяг по сезону АІ - 2, ІПП, ІПП - 8, протигаз
д) всі відповіді вірні.

91**. Назвіть закон України, що визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян:**

а) закон "Про охорону навколишнього природного середовища";
*б) закон «Про дорожній рух»;
в) закон "Про екологічну експертизу";
г) закон «Про охорону здоров’я»;
д) всі відповіді вірні.

92. Назвіть місцевість де вводиться режим обсервації після виявлення осередка бактеріологічного ураження:

а) в межах області;
б) в межах району;
*в) місцевість, що прилягає до зони
Карантину;
г)за межами області;
д)всі відповіді вірні.

93. Назвати на основі яких наук базується "безпека життєдіяльності'

а) охорона праці, фізика, хімія, математика;

*б) екологія, цивільна охорона, гігієна, ергономіка, фізіологія і психологія праці, охорона праці;

в) соціологія, маркетинг, хімія;

г) філософія ,психологія;

д) всі відповіді вірні.

94 **. Назвіть сигнали оповіщення ЦО про загрозу і виникнення НС:**

а) увага, аварія на АЕС, вибух на ГРЕС;

б) напади ,грабіж ,розбій;

в) увага, аварія на хімічному підприємстві, вибух на ГРЕС;

*г) повітряна тривога, радіаційна небезпека, хімічна тривога;

д) всі відповіді правильні.

95. Назвіть складові частини системи ЦО України:

*а) органи державної влади, органи повсякденного захисту населення, сили і засоби ЦО, фонди ресурсів для НС, система оповіщення;

б) Збройні Сили України, МВС, міністерство освіти, СБУ;

в) ОМОГЇ, СБУ, МВС, органи державної виконавчої влади;

г) Збройні Сили України , СбУ ,система оповіщення;

д) всі відповіді вірні

96. Назвіть закон України, що визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян:

а) закон "Про охорону навколишнього природного середовища";

*б) закон «Про дорожній рух»;

в) закон "Про екологічну експертизу";

г) закон «Про охорону здоров’я»;

д) всі відповіді вірні.

97.Ситуативні психічні стани, що ускладнюють прийняття адекватних дії в екстремальних кримінологічних ситуаціях:

*а) тривожність, страх, депресія;

б) вкрай низька активність, загальмованість;

в) підвищена неадекватна активність, надмобілізованість;

г) панікування;

д) всі відповіді вірні.

98.Щоб уберегтися у натовпі слід:

а) триматися найближче до стін, не пропускаючи тих, хто позаду;

б) зігнути руки у ліктях і рухатись назустріч натовпу;

в) тримати руки у кишенях;

*г) рухатися у тому ж напряму і з такою швидкістю, як усі;

д) усі відповіді вірні.

99. Чи можуть соціальні НС викликати природні або техногенні:

*а) можуть;

б) можуть;

в) можуть викликати лише техногенні;

г) можуть викликати лише природні;

д) всі відповіді вірні.

100. Виберіть ознаки, що притаманні надзвичайній ситуації:

а) часткова зміна клімату, часткова міграція людей;

б) незначне порушення екологічної рівноваги;

*в) матеріальні збитки, людські жертви, припинення економічної діяльності;

г) паніка ,натовп ,евакуація;

д) всі відповід вірні.

101. Осередком хімічного ураження називають:

а) територію, ідо заражена СДОР;

*б) територію, у межах якої внаслідок дії СДОР можливі масові ураження людей або сільськогосподарських тварин;

в) територію, на якій унаслідок дії СДОР виникла загроза життю та здоров'ю людей;

г)територія,тривалої небезпеки ураження людей пестицидами;

д) всі відповіді вірні

10**2. Назвати основні засоби захисту від шкідливої дії шумів та вібрації**

а) виробничі приміщення, без ударні механізми

б) зелені захисні зони, одяг людини

*в) екрани, шумопоглинаючі перегородки, навушники, гумові прокладки

г) шолом ,ватні тампони ,одяг людини

д) всі відповіді вірні

103. Виходити із зони зараження СДОР необхідно:

а) проти вітру ,бажано використовувати ями ,яри

б) проти вітру на добре провітрювану ділянку місцевості;

в) перпендикулярно напрямку вітру, бажано використовувати кювети, ями, яри.

***г) убік, перпендикулярно напрямку вітру, за можливості на підвищену та добре провітрювану ділянку місцевості;**

д)всі відповіді вірні

104. Радіоактивністю називають:

*а) властивості хімічних елементів мимовільно перетворюватися на інші елементи, випускаючи при цьому елементарні частки чи фотони;

б) величину, що характеризує число радіоактивних розпадів за одиницю часу;

в) здатність хімічних елементів перетворюватися на інші елементи, втрачаючи при цьому електрон (електрони).
г) властивості фізичних елементів мимовільно перетворюватися на інші елементи, випускаючи при цьому елементарні частки чи фотони;
д) всі відповіді вірні

105.Під потужністю дози радіоактивного випромінювання розуміють:

а) дозу опромінення яка спичинює не значний ступінь опромінення
б) дозу опромінення, яку людина отримала за час перебування в радіоактивно зараженій місцевості;
в) дозу опромінення, яка спричинює важкий ступінь променевої хвороби.
*г) відношення дози радіоактивного випромінювання до часу;
д) всі відповіді вірні

106. Найбільшу іонізуючу властивість мають:

а) нейтрони;
б) гамма-частки;
*в) альфа-частки
г) бетта –частки
д) всі відповіді вірні

107.Форми променевої хвороби:

*а) кістковомозкова, кишкова, токсична, церебральна;
б) легка, середньої важкості, важка, украй важка;
в) хронічна, гостра, комбінована, місцева.
г) негативна ,тяжка ,смертельна
д) всі відпові вірні

108. Головна проблема під час організації порятунку людей у випадку аварії корабля:

*а) паніка
б) невміння плавати;
в) недостатня поінформованістьпро порядок евакуації на випадок аварії.
г) натовп
д) всі відповіді вірні

109. За швидкістю розвитку клінічної картини ураження всі СДОР поділяють на:

а) миттєвої дії, токсичні.
б) швидкодіючі,тонізуючі;
*в) швидкодіючі, уповільненої дії;
г) середньої дії ,швидкої дії
д) всі відповіді вірні

110. Назвіть основні показники моделі безпечної технічної системи

а) атестований персонал, екологічність проекту
*б) безпечний проект, автоматичнее керування. повна електробезпека
в) небезпечний проект ,використання нових технологій
г) естетичність, використавання нових технологій
д) всі відпові правильні

111. За швидкістю розвитку клінічної картини ураження всі СДОР поділяють на:

*а) швидкодіючі, уповільненої дії;
б) швидкодіючі, повільно діючі;
в) миттєвої дії, тривалої дії;
г)сильнодіючі,швидкодіючі;
д) всі відповіді вірні

112. За дією на людину хімічні речовини поділяються на:

*а) кислотні
б) лужні
в) загальнотоксичні
г) сенсибілізуючі
д) подразнюючі

113. Особи, які безпосередньо не працюють із джерелами іонізуючих випромінювань, але за розташуванням робочих місць на об'єкті з радіаційно-ядерною технологією можуть одержати додаткове опромінення, відносяться до категорії:

а) А;
б) В;
*в) Б;
г) Д;
д) всі відповіді вірні

114. До швидкодіючих СДОР відносять:

а) фосген, кислоти, метилу бромід;
*б) синильну кислоту, аміак, хлор, ФОС;
в) хлор, бензин, сульфатна кислота, фосген;
г)аміак,метил бромід,анілін;
д) всі відповіді вірні

115. До стійких СДОР відносять:

*а) хлорпікрин, сульфатну кислоту, тетраетилсвинець;
б) хлорпікрин, вуглецю оксид, синильну кислоту;
в) сульфатну кислоту, синильну кислоту, аміак;
г)фосген,бензин,хлор;
д) всі відповіді вірні

116. До нестійких СДОР відносять:

а) сульфатну кислоту, аміак, хлорпікрин;

*б) синильну кислоту, вуглецю оксид, аміак;

в) тетраетилсвинець, вуглецю оксид, хлор ;

г)бензин,анілін,деякі ФОС;

д) всі відповіді вірні

117.Пари та гази, які порушують процес засвоювання кисню тканинами організму, відносять до:

*а) задушливих;

б) подразнювальних;

в) соматичних;

г) біологічних;

д) всі відповіді вірні

118. Під токсичністю СДОР розуміють:

*а) здатність СДОР у мінімальній кількості спричинювати патологічні зміни в організмі людини, що призводять до захворювання, утрати працездатності чи загибелі;

б) кількість отруйної речовини, що призводить до загибелі уражених;

в) найменша кількість СДОР в одиниці об'єму зараженого повітря, що може дати відчутний фізіологічний ефект.

г)кількість отруйної речовини,що може дати відчутний фізіологічний ефект;

д) всі відповіді вірні

119. У 80% випадків людина отримує інформацію про зовнішнє середовище через:

а) орган слуху;

*б) орган зору;

в) шкірний покрив;

г) органи чуття;

д) всі відповіді вірні

120. Людина, яка керує автомобілем, зазнає:

а) місцевих вібрацій;

б) загальних вібрацій;

в) часткових вібрацій;

*г) комбінованих вібрацій;

д) всі відповіді вірні

121. Безпека життєдіяльності це наука про:

а) охорону праці;

б) технічні пристрої;

в) надзвичайні ситуації;

*г) вплив на людину екзогенних та ендогенних факторів;

д) всі відповід вірні.

122. Небезпечний фактор призводить до:

*а) смерті;

б) травми або різкого погіршення здоров'я;

в) захворювання чи зниження працездатності;

г) до ризику;

д) всі відповіді вірні.

123. Зазначте види ризику:

а) індивідуальний;

*б) небезпечний;

в) соціальний;

г) відносно безпечний;

д) всі відповіді вірні.

124. Визначте твердження, що найточніше висвітлює завдання безпеки життєдіяльності:

а) забезпечення повної безпеки;

б) захист населення від зброї масового враження;

*в) виявлення позитивних і негативних аспектів взаємодії людини з екзо- та ендогенними факторами;

г) захист населення від стихіних лих;

д) всі відповіді вірні.

125. Органи чуття забезпечують сприйняття:

*а) зовнішнього світу;

б) стану організму людини;

в) внутрішнього світу людини;

г) більшості біологічно значущих екзо- та ендогенних чинників;

д) всі відповіді вірні.

126. Шкідливий фактор призводить до:

*а) до ризику;

б) травми або різкого погіршення здоров'я;

в) захворювання чи зниження працездатності;

г) смерті;

д) всі відповіді вірні.

127. Здоров'я —це:

*а) стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя людини;

б) запас сил організму опиратися хворобі;

в) відсутність хвороб чи фізичних вад;

г) філософська категорія, пов'язана із життєдіяльністю людини;

д) всі відповіді вірні.

128. Наука, що вивчає діяльність людини, яка пов’язана з використанням технічних засобів називається:

а) безпека життєдіяльності;

б) генна інженерія;

в) кібернетика;

*г) техноміка;

д) всі відповіді вірні.

129. Основними системами захисту людини як біологічної істоти є:

а) система покровних тканин (шкіра, слизові оболонки);

б) гомеостаз;

в) нервова система;

*г) імунна система;

д) всі відповіді вірні.

130. Чи належать проблеми харчування до питань здорового способу життя?

а) не належить;

*б) однозначно так (належить);

в) харчування слабко та тільки опосередковано впливає на здоров'я, тому це не є основним питанням здорового способу життя;

г) належить ,але значної ролі не відіграє;

д) всі відповіді вірні.

131. Поняття «здоровий спосіб життя» включає:

*а) загартування;

б) достатня рухова активність;

в) повноцінне раціональне харчування;

г) культура статевих відносин;

д) всі відповіді вірні.

132. Щоб уберегтися у натовпі слід:

*а) рухатися у тому ж напряму і з такою швидкістю, як усі;

б) триматися найближче до стін, не пропускаючи тих, хто позаду;

в) зігнути руки у ліктях і притиснути їх до тулуба;

г) тримати руки у кишенях;

д) всі відповіді вірні.

133. Завивання сирен в районі означає:

а) «Повітряна тривога»;

*б) «Увага всім»;

в) «Радіаційна небезпека»;

г) «Хімічна тривога»;

д) всі відповіді вірні.

134. Стихійне лихо це:

*а) природні явища, які носять надзвичайний характер і призводять до порушення нормальної діяльності населення, загибелі людей, знищення матеріальних цінностей;

б) великомасштабна аварія, яка призводить до важких наслідків для людини, тваринного й рослинного світу, змінюючи умови середовища існування;

в) небезпечна подія техногенного характеру, що створює на об'єкті, території, або акваторії загрозу для життя і здоров'я людей і призводить до руйнування будівель, споруд тощо чи завдає шкоди довкіллю;

г) явище яке несе значну шкоду населенню ,дубинкам ,закладам;

д)всі відповіді вірні.

135. Які параметри характеризують кліматичні умови життєдіяльності людини ?

а) дощ, спека, сильний вітер;

б) атмосферний тиск, густина повітря;

*в) температура, відносна вологість і швидкість руху повітря, атмосферний тиск;

г) густина дощa ,вологість ,температура;

д) всі відповіді вірні.

136. Наведіть класифікацію токсичних речовин негативно діючих на здоров'я людини:

*а) загально токсичні, подразнюючі, канцерогенні, мутагенні;

б) отруйні, вибухонебезпечні, їдкі;

в) сенсибілізуючи, вогненебезпечні;

г) радіаційні ,хімічні;

д) всі відповіді вірні.

137 . Якість небезпечного фактора це:

а) його кількісна характеристика;

б) шкода яку заподіяв фактор;

*в) характеристика, що виражає специфічні особливості, наприклад, агрегатний стан;

г) кількість шкоди яку він створив;

д) всі відповіді вірні.

138. Виявлення типу небезпеки та встановлення її характеристик називається:

а) таксономія небезпек;

б) радіація небезпек;

в) квантифікація небезпек;

*г) ідентифікація небезпек;
д) всі відповіді вірні.

139. Ризик – це:

*а) кількісна характеристика небезпеки;
б) якісна і кількісна характеристика небезпеки;
в) коли людина збирається зробити щось небезпечне;
г) ситуація яка загрожує життю;
д) всі відповіді вірні.

140. Класифікація та систематизація явищ, процесів тощо, що здатні завдавати шкоди називається:

а) номенклатура небезпек;
б) радіація небезпек;
в) шкода небезпек;
*г) таксономія небезпек;
д) всі відповіді вірні.

Методи контролю

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять, виконання навчально-дослідної роботи і включає перевірку знань теоретичного матеріалу теми та контроль оволодіння практичними навичками, передбаченими методичними розробками. Перевірка знань здобувачів здійснюється за допомогою усного чи письмового опитування, тестових опитувань і вирішення ситуаційних задач. Результативність самостійної роботи здобувачів визначається наявністю активних методів її контролю. Використовуються наступні види контролю:

- вхідний контроль знань і умінь здобувачів на початку вивчення чергового модулю дисципліни;

- поточний контроль, тобто регулярне відстеження рівня засвоєння матеріалу на лекціях і практичних заняттях;

- проміжний контроль після закінчення вивчення змістового модулю або модулю курсу;

- самоконтроль, здійснюваний здобувачем в процесі вивчення дисципліни при підготовці до контрольних заходів;

- підсумковий контроль з дисципліни у вигляді заліку;

- контроль залишкових знань і умінь через певний час після завершення вивчення дисципліни у вигляді ректорської та комплексної контрольних робіт).

За матеріалами модуля або розділу за бажанням здобувача видається індивідуальне завдання і на останньому практичному занятті модулю підводяться підсумки його вивчення (наприклад, проводиться письмова робота в цілому по модулю), обговорюються оцінки кожного здобувача, видаються додаткові завдання тим здобувачам, які бажають підвищити оцінку.

Для розвитку позитивного ставлення здобувачів до неаудиторної самостійної роботи, на кожному її етапі роз'яснюється мета роботи, контролюється розуміння цілей здобувачами, формуються вміння самостійної постановки задач і вибору мети. Аудиторна самостійна робота реалізується при проведенні практичних занять.

Результати виконання цих завдань підвищують оцінку в кінці семестру, на заліковому тижні, тобто рейтингова оцінка поточного контролю ставиться з врахуванням всіх видів робіт.

Навчальним планом дисципліни передбачений контроль засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу шляхом виконання контрольних робіт у вигляді тестування і оформлення аналізу нормативно-правових документів щодо гарантування безпеки життєдіяльності в Україні, які можливо здійснити тільки за умови комплексного вивчення предмету.

Тему аналізу визначає сам здобувач, керуючись запропонованим списком нормативно-правових документів щодо гарантування безпеки життєдіяльності в Україні.

№ з/п	Тематика (за вибором)
1	Проаналізуйте державні гарантії з питань протидії поширенню захворювань, зумовлених ВІЛ, зазначені у законі № 1972-XII *«Про*

	протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ»
2	Проаналізуйте співробітництво України з Міжнародною організацією праці на прикладі *Конвенції МОП № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення*
3	Охарактеризуйте обмеження щодо методів і засобів ведення війни, прописані у *Додатковому протоколі до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року*
4	Проаналізуйте права та обов'язки громадян з питань охорони здоров'я та їхні гарантії, зазначені в законі № 2801-XII *«Основи законодавства України про охорону здоров'я»*
5	Охарактеризуйте головні права осіб, які користуються особливим заступництвом, відповідно до *Конвенції про захист цивільного населення під час війни*
6	Проаналізуйте основи державної політики щодо обмеження споживання алкогольних напоїв та тютюнових виробів, зазначені в законі № 481/95-ВР «*Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів та пального*»
7	Проаналізуйте співробітництво України з Міжнародною організацією праці на прикладі *Конвенції МОП № 118 про рівноправність у галузі соціального забезпечення*
8	Проаналізуйте головні права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту, зазначені у кодексі №5403-VI *«Кодекс цивільного захисту України»*
9	Проаналізуйте головні заходи правового режиму надзвичайного стану, які необхідні для ліквідації загрози безпеці громадян, відповідно до закону №1550-III *«Про правовий режим надзвичайного стану»*

10	Проаналізувати права і обов'язки осіб, які хворіють на інфекційні захворювання чи є бактеріоносіями, зазначені в законі № 1645-III *«Про захист населення від інфекційних хвороб»*
11	Проаналізуйте співробітництво України з Європейським союзом на прикладі *Директиви Ради № 90/270/ЄЕС про мінімальні вимоги щодо безпеки і гігієни праці при роботі із екранними пристроями*
12	Проаналізуйте головні права цивільного населення на окупованій території відповідно до *Конвенції про захист цивільного населення під час війни*
13	Проаналізуйте головні заходи щодо виробництва та обігу харчових продуктів, зазначені в законі № 771/97-ВР *«Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»*
14	Проаналізуйте гарантії прав споживачів з питань забезпечення питною водою, питного водопостачання та водовідведення, зазначені в законі № 2918-III *«Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»*
15	Проаналізуйте співробітництво України з Європейським союзом на прикладі *Директиви № 2003/10/ЄС від 06.02.2003 Європейського парламенту та Ради про мінімальні вимоги щодо охорони здоров'я і безпеки працівників, що піддаються небезпеці фізичних впливів (шум) (сімнадцята окрема Директива у значенні статті 16 (1) Директиви 89/391/ЄЕС)*
16	Обґрунтуйте обмеження щодо реалізації (продажу) та вживання тютюнових виробів, встановлені законом № 2899-IV *«Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»*
17	Проаналізуйте обов'язки фізичних та юридичних осіб щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання під час здійснення практичної діяльності та у випадках радіаційних аварій, запропоновані в законі № 15/98-ВР *«Про захист людини від впливу іонізуючого*

	випромінювання»
18	Охарактеризуйте головні заходи щодо забезпечення екологічної безпеки від шкідливого впливу хімічних, біологічних речовин та фізичних чинників, зазначені в законі № 1264-XII від *«Про охорону навколишнього природного середовища»*
19	Охарактеризуйте заходи щодо захисту жінок, дітей та журналістів відповідно до *Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року*
20	Охарактеризуйте заходи і вимоги щодо запобігання або зменшення утворення відходів та екологічно безпечного поводження з ними, зазначені в законі № 187/98-ВР *«Про відходи»*
21	Проаналізуйте головні заходи з укриття населення в захисних спорудах, зазначені у кодексі №5403-VI *«Кодекс цивільного захисту України»*
22	Проаналізуйте головні заходи з навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, зазначені у кодексі №5403-VI *«Кодекс цивільного захисту України»*

Результати виконання індивідуального завдання оцінюється за такими критеріями:

- повнота розкриття питання;
- опрацювання сучасних наукових інформаційних джерел;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність викладу;
- уміння формулювати власне відношення до проблеми, робити аргументовані висновки;
- стиль оформлення письмової роботи та презентації;
- захист виконаного індивідуального завдання.

За виконання індивідуального завдання здобувач отримує рейтингові бали, які враховані в критеріях оцінювання програми вивчення дисципліни.

Рекомендовані джерела інформації

1. Безпека життєдіяльності: навч. посібник / Т. Є. Стиценко та ін. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.

2. Безпека людини у сучасних умовах / за заг. ред. проф. В. В. Березуцького. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2018. 208 с.

3. Березуцька Н. Л., Хондак І. І. Конспект лекцій з безпеки життєдіяльності: підручник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 180 с.

4. Варивода К. С., Горденко С. І. Цивільний захист: підручник. Переяслав: Домбровська Я. М., 2020. 595 с.

5. Желібо Є. П,, Заверуха Н. М., Запарний В. В. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. 6-е вид. К.: Каравела, 2008. 344 с.

6. Калашнікова Л. В. Безпека життєдіяльності особистості: соціологічні візії: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2020. 239 с.

7. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Упоряд.: Т.Є. Стиценко, Н.Л. Березуцька, О.В. Мамонтов, Г.В. Пронюк, Н.М. Сердюк, І.І. Хондак. Харків: ХНУРЕ, 2019. 64 с.

8. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.

9. Ткачук К. Н., Мольчак Я. О., Каштанов С. Ф. Управління охороною праці: навч. посіб. Луцьк, 2018. 287 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: http://www.mon.gov.ua/

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: http://www.nbuv.gov.ua/

3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: http://odnb.odessa.ua/

4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: https://library.pdpu.edu.ua/

Для нотаток